

ឈ្មោះ: Dun Dunal បានអោយឈ្មោះថា Solanum pressum ។ នៅក្នុងប្រភេទ ដំណាំត្រប់មានច្រើន ប្រភេទដូចជា:

- ត្រប់ពុតញ៉ង: ឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រហៅថា Solanum torvum Swarte ឈ្មោះធម្មតាហៅថា Bitter egg plant ។
- ត្រប់ស្រួយ ត្រប់ខាវ ឬត្រប់ពងមាន់: ឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រហៅថា Solanum macrocarpon ឈ្មោះធម្មតាហៅថា Bitter egg plant បានដែរ។
- ត្រប់ក្រាំងរមាស ឬត្រប់សណ្តាយ: មានឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រហៅថា Solanum melongena មានឈ្មោះធម្មតាហៅថា Egg plant ឬ ត្រប់ សណ្តាយ និងត្រប់ក្រាំងរមាសដែលមានផ្លែសំប៉ែត ឬមូលតែពណ៌ប្រផេះឬបៃតង។ ជាទូទៅគេពិនិត្យឃើញមានចំនួន ២២ ប្រភេទនៃក្រុម Solanum នៅក្នុងប្រទេស ឥណ្ឌា ។

តាមការស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថា ក្រុមនេះមានប្រភពកំណើតនៅតំបន់ អាស៊ីដូចជា នៅប្រទេសចិន ឥណ្ឌា និងទ្វីបអាហ្វ្រិក។ ប៉ុន្តែក្រោយមករីករាយ ដាលដល់ទ្វីបអាមេរិក និងពេញពិភពលោក ជាពិសេសតំបន់សីតុណ្ហភាពក្តៅ។ នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង ត្រប់ជាប្រភេទបន្លែមួយយ៉ាងសាមញ្ញ ដែលប្រជាជន ត្រប់គ្នាតែងតែបរិភោគជាបន្លែក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ។ គេដាំដុះវាជាលក្ខណៈចំការ ធំៗតាមបណ្តោយទន្លេមេគង្គនិងតំបន់ផ្សេងៗទៀតជាច្រើនតែដាំជាលក្ខណៈ សួនបន្លែចំរុះ ។

ដំណាំត្រប់

I. ស្ថានភាពទូទៅ

ត្រប់ជាដំណាំមួយដែលប្រជាជននៅលើពិភពលោកតែងតែបានស្គាល់ និង ប្រើប្រាស់ធ្វើជាម្ហូបអាហារប្រចាំថ្ងៃ យ៉ាងប្រជាប្រិយបំផុត ចាប់តាំងពីដើម សតវត្សទី១៦មកម៉្លេះ។ នៅឆ្នាំ១៧៥៣ ក្រុមអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រជាច្រើន បានកំណត់ ប្រភេទ រុក្ខជាតិនេះនៅក្នុងក្រុមគ្រួសារ សូឡាណាសេ (Solanacear) លំដាប់ សូ ឡានូម Solanum។ ហើយមានឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រហៅថា Solanum melongnaL. ប៉ុន្តែវាក៏មានឈ្មោះផ្សេងៗទៀតជាច្រើនដូចជា នៅឆ្នាំ១៧៧៥ អ្នកប្រាជ្ញឈ្មោះ Forsskal បានអោយឈ្មោះ Solanum cagulans និងនៅឆ្នាំ ១៨៥២ អ្នកប្រាជ្ញ

និងដីឥដ្ឋ។ ប្រភេទដីដែលសមស្របសំរាប់ដំណាំនេះគឺដីឥដ្ឋល្បាយនិងដីល្បាយ

ខ្សាច់ធ្វើអោយគ្រប់ទទួលបានទិន្នផលខ្ពស់។ ប៉ុន្តែដីសំរាប់ដាំគ្រប់គួរតែស្រទាប់ ដាំដុះជ្រៅ និង pH ចាប់ពី ៥,៥-៦,០ ទើបទទួលបានល្អប្រសើរជាងដីដែលមាន ស្រទាប់ដាំដុះរាក់ pH ទាបជាង ៥ ឬខ្ពស់ជាង ៨ វាតែងតែធ្វើអោយគ្រប់ជួបប្រទះ នូវបញ្ហាជំងឺកង្វះសារធាតុចិញ្ចឹមច្រើនលើផ្លែ ។

III. បច្ចេកទេសដាំដុះ

១- ការជ្រើសរើសពូជ និងសំរិតសំរិទ្ធកូន

- ការជ្រើសរើសពូជ: ដំណាំគ្រប់ក៏ដូចជាដំណាំឯទៀតដែរ ការជ្រើស រើសត្រូវយកមកសំអាតជាមុន បន្ទាប់មកយកទៅដាក់ហាលថ្ងៃ ។

II. លក្ខខណ្ឌដី និងអាកាសធាតុ

១- លក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ

ដំណាំគ្រប់គ្រប់ប្រភេទឆាប់ទទួលរងនូវអំពើប្រែប្រួលពី អាកាស ធាតុជាពិសេសនៅពេលសីតុណ្ហភាពត្រជាក់ សំណើមបរិយាកាស ខ្ពស់វាធ្វើ អោយឥទ្ធិពលនៃការបន្តពូជ ប្រដាប់បន្តពូជញឹមិនទទួលយកលំអងផ្កាឈ្មោល ក្នុងពេលវេលាដែលបង្កកំណើត ប៉ុន្តែសីតុណ្ហភាពត្រជាក់មធ្យមហើយរយៈពេល វែងក្នុងរដូវដាំដុះធ្វើឱ្យ គ្រប់ទទួលបានជោគជ័យ លើការងារកសិកម្ម ។ ចំពោះ ប្រភេទពូជដែលមានអាយុកាលលូតលាស់វែងអាចមានកំរិតធន់ទ្រាំ និងបន្សាំ បានល្អក្នុងលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុប្រែប្រួលខ្លាំង។ នៅពេលយប់ត្រជាក់ហើយ ពេលថ្ងៃក្តៅរយៈពេលខ្លី (ថ្ងៃខ្លី) ធ្វើអោយគ្រប់បាត់បង់ទិន្នផលច្រើន។ ប្រសិនបើ សីតុណ្ហភាពមធ្យមប្រចាំថ្ងៃចន្លោះពី ១៨-២៥^oC ធ្វើអោយការដុះលូតលាស់និង ទិន្នផលខ្ពស់ជាទីបំផុតគឺដុះលូតលាស់លឿនផ្កាចេញស្រុះគ្នាល្អកំរិតបន្តពូជ និង ការធំធាត់របស់ផ្លែបានល្អ។ នៅពេលសីតុណ្ហភាពឡើងខ្ពស់ពី ៣០-៣៣^o C និង មានខ្យល់បក់ខ្លាំងក្នុងអំឡុងពេល គ្រប់ចេញផ្កា វាធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលអាក្រក់ ដល់ផ្ការីក ហើយលទ្ធផលទិន្នផលថយចុះក៏កាន់តែខ្លាំង ។ គ្រាប់ពូជដុះពន្លក បានល្អជាមធ្យម គឺ ២៥ ។

២- អំពីលក្ខខណ្ឌដី

គ្រប់គឺជាប្រភេទដំណាំមួយដែលអាច ដុះលូតលាស់បានលើផ្លែ ដីស្មើគ្រប់ ប្រភេទដូចជាប្រភេទដីខ្សាច់ស្រាល ខ្សាច់មធ្យម ខ្សាច់ធ្ងន់ ដីឥដ្ឋ ខ្សោយ ឥដ្ឋមធ្យម

រយៈពេល ១-២ ម៉ោងក្រោយមកទៀតយកទៅត្រាំទឹកក្តៅឧណ្ហៗ រយៈពេល១៥-២០នាទីទើប ត្រាំទឹកត្រជាក់ធម្មតា មួយយប់ក្រោយមកយកទៅផ្ទាប់ពីរយប់ នៅពេលគ្រាប់ គ្រប់ដុះពន្លកសៗដំបូងអាចយកទៅសាបដាក់ក្នុងកន្លែងក៏បាន។ របៀបសាប ឬ បណ្តុះគ្រប់មានច្រើនវិធីដូចខាងក្រោមនេះ

វិធីសាប និងថ្កាលធម្មតា: ដំបូងត្រូវរកទីតាំងថ្កាលសាបគឺស្រឡះ ដីទួល ស្រស់ទឹក មានដីជាតិល្អ បន្ទាប់មកត្រូវកាប់ហាលដីអោយ ស្ងួតទើបលើរងអោយបានត្រឹមត្រូវ ដីលើរងគឺអោយម៉ដ្ឋល្មមកៀរអោយស្មើ (គួរធ្វើដំបូលប្រក់ពេលមេឃភ្លៀង) ទើបយកដីប្រភេទ ស៊ុបពែដូស្វាត មកបាចពីលោកចំនួន ១៥០ក្រាម សម្រាប់ផ្ទៃថ្កាល ១០ម២ ឬដី ១៥.១៥.១៥ ចំនួន ២០០ក្រាម បន្ទាប់មករាស់លុបដីទាំងនោះអោយកប់ជ្រៅទៅក្នុងដី។ ការសាបគ្រាប់ពូជត្រូវរោយកំទេចចំបើងចិញ្ចាំខ្លីៗពីលើតាមក្រោយ ដើម្បីការពារសំណើមដី បន្ទាប់មកស្រោចទឹកអោយជោគហើយស្រោចសូលុយស្យុងថ្នាំផ្សិតដូចជា Mancozeb ការពារជំងឺរលួយកូន ឈ្មោះ:Damping off នៅពេលវាដុះថ្មីៗ។ ការស្រោចទឹកដកស្មៅនិងដីបំប៉នត្រូវធ្វើឡើងជាប្រចាំ ដើម្បីអោយកូនដំណាំលូតលាស់ល្អ ក្រោយពីសាបរយៈពេល ៣-៤អាទិត្យអាចដកយក ទៅដាំបាន ។

ពូជមានសារៈសំខាន់បំផុតគឺសំដៅការលូតលាស់ និង អោយផលខ្ពស់។ ពូជត្រូវដឹងប្រភពត្រឹមត្រូវ ប្រភេទពូជបង្កាត់មានជំនាន់ Hybride F₁ ឬពូជបង្កាត់សេរី(OPV) ដែលហៅថា ពូជក្នុង ស្រុកមានអាយុកាលលូតលាស់ សមស្របនឹងតំបន់ដាំដុះព្រមទាំងពេញនិយមប្រើប្រាស់ ។ គ្រាប់ពូជមានសុខភាពល្អភាពសុទ្ធការកំណត់ប្រើជាក់លាក់។

- ការសាបកូន និងថែទាំកូនគ្រប់: គ្រាប់គ្រប់តូចល្អិតសំប៉ែត សំបករឹងហើយក្រាស់ ជាទូទៅចំនួន ២៥០គ្រាប់អោយទំងន់១ ក្រាម។ ដើម្បីដាំលើផ្ទៃ ដី១ហា.តគេត្រូវប្រើគ្រាប់ពូជចំនួន ៣៧៥-៥០០ក្រាម។ មុននឹងសាបគ្រាប់ពូជ

ការថែទាំស្រោចទឹកស្រោចដីអាចធ្វើឡើងដូចគ្នានឹងការសាបថ្នាលធម្មតា ដែរតែការសាបរបៀបនេះ បើគ្រាប់ពូជចំនួនតិចអាចដាំបានផ្ទៃដីធំ ហើយកូន គ្រប់ឆាប់បានយកទៅដាំ គឺរយៈពេលតែបីអាទិត្យប៉ុណ្ណោះ ។

២- រដូវកាលដាំដុះ

គ្រប់ជាប្រភេទដំណាំមួយដែលលូតលាស់ពេញ១ឆ្នាំដោយមិនប្រកាន់រដូវ ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលសីតុណ្ហភាពឡើងខ្ពស់ ធ្វើអោយគ្រប់ បន្ថយការចេញផ្កា ឬពេល សំណើមដីមិនគ្រប់គ្រាន់ធ្វើអោយគ្រប់ផ្លែមិនបានវែងហើយមានរស់ជាតិល្ងឹងខាង នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង គេបែងចែករដូវដាំដុះជាពីរ គឺរដូវប្រាំង និងរដូវវស្សា។ នៅតំបន់ទំនាបទន្លេមេគង្គ និងជំរុញទន្លេសាបការដាំដុះចាប់ផ្តើមពីរដូវទឹកស្រក នៅខែតុលា វិច្ឆិកា ដល់ខែកក្កដា និងសីហានៅតំបន់ខ្ពង់រាប និងភ្នំ គឺពីខែឧសភា ដល់ ខែវិច្ឆិកា ដែលភាគច្រើនស្រោចស្រពដោយទឹកភ្លៀង។

៣- ការរៀបចំដី

ការរៀបចំដីមានសារៈសំខាន់បំផុតសំរាប់ការដាំ និងដុះលូតលាស់ ។ការ ក្លួរអោយជ្រៅរាស់បំបែកដីអោយម៉ដ្ឋនិងច្រើនលើកគឺ រឹតតែធ្វើអោយដីធ្ងរមាន បន្ទុកខ្យល់គ្រប់គ្រាន់ គឺជួយសំរួលដល់ការដុះលូតលាស់នូវប្រព័ន្ធឬសជ្រាបទឹក បានរហ័ស សំរួលអោយការស្រូបយកដីជាតិបានល្អ។ ការរៀបចំដីអាចធ្វើឡើង ទៅតាមរបៀបផ្សេងៗគ្នា ដូចជាកាប់នឹង ចប ក្លួរនង្គ័ល គោយន្ត ឬត្រាក់ទ័រ ទៅ តាមលទ្ធភាព និងទំហំ។

ការសាបនឹងថ្នាលដីខ្សាច់ដំបូងត្រូវធ្វើឡើងឬកេសដែលមានទទឹង០,៥ម បណ្តោយ១ម ជំរៅ៥សម បាតកេសត្រូវមានរន្ធតូចៗ យកដីខ្សាច់ម៉ដ្ឋដុតសំ លាប់ មេរោគជាមុនហើយទុកអោយត្រជាក់ ទើបចាក់ចូល ក្នុងកេសអោយពេញ ស្រោច ទឹកអោយជោគបន្ទាប់មកយកគ្រាប់ដែលដុះពន្លកសៗ ទៅសាបតាម ចង្កូរជំរៅ ១សម ចន្លោះចង្កូរ៥សម ក្រោយសាបហើយត្រូវលប់ដីខ្សាច់នោះពីលើ អោយជិត គ្របចំបើង ស្ងួតពីលើហើយស្រោចទឹកអោយជោគព្រឹក ល្ងាច រយៈ ពេល ២-៣ថ្ងៃ អាចបកចំបើងនោះចេញ គឺពេលគ្រប់ដុះទូលដីខ្សាច់ចេញមក។ ក្រោយពីវាដុះមាន សន្លឹកកំណើតដំបូង មានអាយុ ៧-១០ថ្ងៃ អាចដកកូនពីកេស ដីខ្សាច់ទៅស្វែងលើថ្នាល ឬកន្លែងដែលបានបំពេញដោយដីមានជីកំប៉ុស្តិ៍ និង អង្កាម ។

